

YLIOPPILASTUTKINTO

Laanilan lukion kakkosten vanhempainilta 7.11.2022

OULU

HISTORIAN KERTOMAA

- Alunperin Turun Akatemian pääsykuulustelu
- Vuodesta 1852 lukion päättökoe
- Vuosittainen ylioppilaiden määrä kasvanut noin 70:stä lähes 35 000:een
- 1994 suurin uudistus: sallittiin tutkinnon suorittaminen useampana koekertana (kokeet syksyisin ja keväisin)
- Kevästä 2006 alkaen reaalikoe jaettu yksittäisten reaaliaineiden kokeiksi (ainereaaali)
- Kevästä 2007 äidinkielen koe jaettiin tekstitaidon ja esseekokeeseen

VIIMEAIKAISTA

- **Arvosanojen vertailtavuuden parantaminen 2014-2016**
 - Arvosanat jaetaan normaalijakauman mukaisesti, mutta ei aineittain, vaan koko kirjoittajapopulaatiossa.
- **Kaikki kokeet suoritetaan digitaalisesti (digitalisointi 2016-2019)**
 - **Kielikokeet** (toinen kotimainen, vieraat kielet):
 - Kaikki kielitaidon osa-alueet samana päivänä, kokeessa voi edetä vapaasti osioiden välillä
 - **Äidinkieli**
 - Lukutaidon koe (kaksi osaa) ja kirjoitustaidon koe (yksi osa) syksystä 2018
 - Molemmissa kokeissa aineistolla vahva asema
- **YO-kokeiden painoarvon lisääminen opiskelijavalinnoissa 2018 alkaen**
- **Uusi laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä 12.2.2019**
 - Hyväksytyjen ja hylättyjen kokeiden uusimista, oikaisuvaatimusta ja erityisjärjestelyjä koskevia muutoksia syksystä 2019 alkaen

Koronakalustus ->

<- Vanha normaali

KEVÄÄN 2022 UUDISTUS: TUTKINNON RAKENNE

- Koskee kokelaita, jotka aloittavat ylioppilastutkinnon suorittamisen keväällä 2022 tai sen jälkeen.
- Ylioppilastutkintoon on sisällytettävä vähintään viiden tutkintoaineen kokeet.

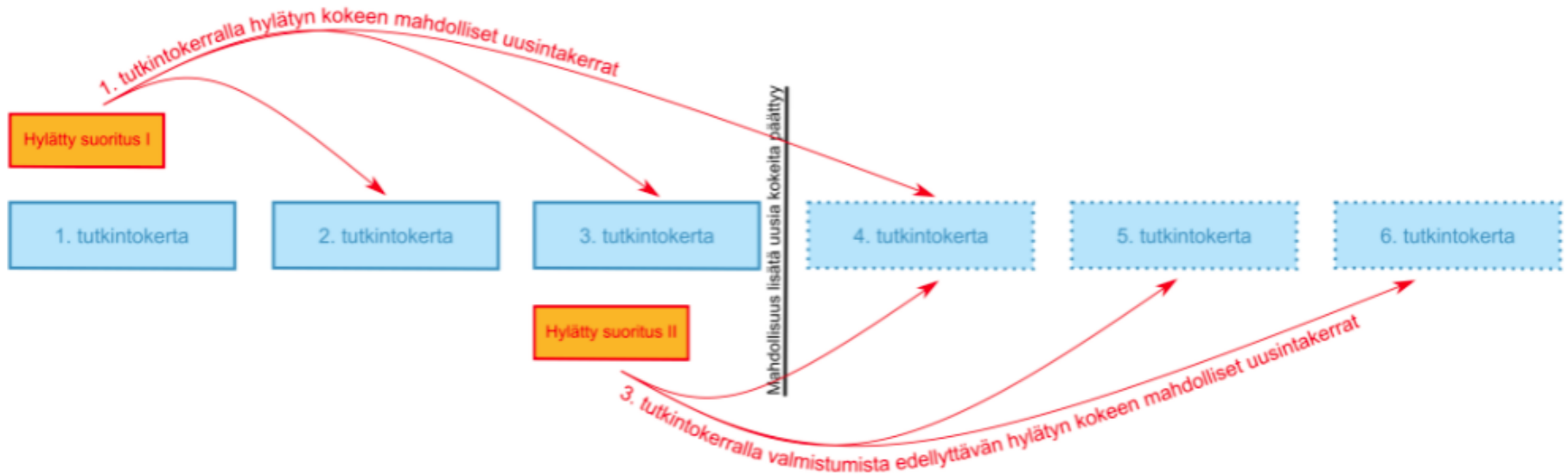

- Lisäksi kokelas voi suorittaa yhden tai useamman muun kokeen.
- Kokelaan ei tarvitse ilmoittaa etukäteen, mitkä kokeet ovat tutkintoon vaadittavia kokeita.

OULU

YO-TUTKINNON KOKEIDEN SUORITTAMINEN

- Ylioppilastutkinto tulee suorittaa **enintään kolmena peräkkäisenä** tutkintokertana (esim. kevät 2023, syksy 2023, kevät 2024)
 - **Hylätyn kokeen** voi uusia kolme kertaa kolmella seuraavalla tutkintokerralla.
 - **Hyväksytyä koetta** voi uusia rajoituksetta.

- Tutkintoon voi kuitenkin lisätä uusia kokeita vain ensimmäisen kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana.

OSA	TEHTÄVIÄ	KOKELAS VASTAA	PISTEMÄÄRÄ
A	4	4	12 pistettä/ tehtävä
B1	5	3	
B2	4	3	

- **Digitaalinen koe**

- A-osan palautukselle ei ole aikarajaa
- Koejärjestelmästä löytyvät kaksi laskinohjelmaa ovat käytössä koko kokeen ajan.
- A-osassa kokelaalla ei ole käytössään muita koejärjestelmästä löytyviä ohjelmia, kuten LibreOffice Calc, wxMaxima, Texas Instruments TI-Nspire CAS, Casio ClassPad Manager, 4fVihko ja Geogebra.
 - Palautettuaan A-osan, ovat yllämainitut ohjelmat käytössä eikä A-osaan voi enää palata.
- Erillistä laskinta ja taulukkokirjaa ei voi enää käyttää

OSALLISTUMISOIKEUS

- Oppiaineen pakolliset opinnot on opiskeltu ennen kirjallista koetta (vieras kieli, jossa ei ole pakollisia opintoja: vähintään kolme lukiokurssia (6 op) opiskeltu).
 - Vaadittavat opinnot on suoritettava kevään kokeisiin 3. periodin ja syksyn kokeisiin 5. periodin loppuun mennessä.
- Lukion rehtori voi evätä osallistumisen ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, jos kokelas ei täytä ylioppilastutkintoon osallistumiselle säädettyjä edellytyksiä. Rehtorin tulee antaa osallistumisoikeuden epäämisestä perusteltu kirjallinen päätös.

SUORITUSSUUNNITELMA – MITEN HAJAUTAN?

- **Hajauta harkiten!**
 - **Ylioppilaskirjoitusten suunnitelma on pakollinen**
- Syksyn 2023 koepäivät 11.-27.9.2023
- 1. periodi päättyy syys-lokakuun vaihteessa
 - Päätöviikko yhtä aikaa yo-kirjoitusten kanssa
- Jos on paljon opiskeltavia opintojaksoja ja monta kirjoitusainetta, molemmat kärsivät.
 - Mahdollisimman vähän opintojaksoja 1. periodiin
 - Kesäopiskelun merkitys

ARVOSTELU

- Aineenopettaja tarkastaa ja arvostelee alustavasti
- YTL:n sensorit suorittavat varsinaisen arvostelun ainejaoksessa päätettyjen kriteerien mukaisesti
 - Anonyymius digitaalisten kokeiden myötä
- Kokelaan arvostellut koesuoritukset löytyvät Opintopolusta tulosten julkistamisen jälkeen (<https://opintopolku.fi/oma-opintopolku/>)
- **Tekniset virheet** korjataan välittömästi (yhteys opettajaan tai rehtoriin)
- **Oikaisuvaatimus** (50 €/aine) 14 päivän kuluessa tuloksista
 - YTL:n verkkopalvelussa kokelas itse, alle 18-vuotiaan huoltaja tai asiamies valtakirjalla
 - Arvosana ei voi laskea.
 - Maksun saa takaisin, jos arviointi muuttuu.

YLIOPPILAAKSI VALMISTUMINEN

- Kokelas valmistuu ylioppilaaksi suoritettuaan hyväksytysti
 - **ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet** sekä
 - **lukion oppimäärään kuuluvat opinnot.**
- Tutkinto voi jatkossakin tulla suoritetuksi myös hylätyn arvosanan estämättä, **kompensaatiolla.**
 - Kompensaatiota voidaan käyttää, jos kokelaan suorittamien muiden kokeiden arvosanat osoittavat tietoja ja taitoja sekä riittävää kypsyyttä, eikä kokelas ole kirjallisesti kieltänyt hylätyn arvosanan merkitsemistä todistukseen.
 - Kompensaatiota ei voida käyttää, jos koe on katsottu hylätyksi vilpillisen menettelyn tai tutkintojärjestyksen rikkomisen vuoksi tai kokelas ei ole saapunut koetilaisuuteen tai jättänyt koesuoritusta arvosteltavaksi.

KOMPENSAATIO

- Keväällä 2022 tai sen jälkeen aloitetuissa tutkinnoissa otetaan huomioon **vain tutkintoon vaadittavissa kokeissa** saadut hyväksytyt arvosanat.

Arvosana	Tarvittavat kompensaatiopisteet	Suorittanut neljä muuta tutkintoon vaadittavaa koetta esim.
i	10	i ja AABB i ja AAAC

- Kompensaatio tehdään automaattisesti, ellei kokelas toisin ilmoita (kirjallinen ilmoitus).
- Jos kokelas ei saa jossakin tutkintoon vaadittavassa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulee ylioppilaaksi kompensaation kautta, hän voi uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluaa.

ILMOITTAUTUMINEN

- Tutkintoon **ilmoittautuminen on sitova**
 - Sähköinen ilmoittautuminen wilmassa
 - Kevään tutkintoon viimeistään 23.11., syksyn tutkintoon viimeistään 5.6.
 - **Päivämäärissä voi olla pientä vuosittaista vaihtelua**
- Kokeen vaativuustason voi vaihtaa vain, jos saa **vaativamman tason kokeesta hylätyn**.
 - Vaadittuihin viiteen kokeeseen tulee sisältyä vähintään yksi vaativamman tason koe.

KOESUORITUSTA HEIKENTÄVÄN SYYN HUOMIOON OTTAMINEN

- Koesuoritusta heikentävä syy voi olla
 - sairaus tai vamma
 - kuulovamma, näkövamma
 - lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
 - erityisen vaikea elämäntilanne
 - opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskielisyys)
- Ensisijainen tapa ovat **koetilanteen erityisjärjestelyt**
- **Pistekorotus** ainoastaan kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty.
- **Hakemukset** on toimitettava lautakuntaan **viimeistään 30.11.** (kevään tutkinto) **ja 30.4.** (syksyn tutkinto)
 - yhteys opinto-ohjaajaan tai rehtoriin **hyvissä ajoin ennen ensimmäistä kirjoituskertaa**, äkillisissä tapauksissa niin pian kuin mahdollista.

VILPPI JA RIKKOMUKSET

- Matkapuhelimen, älykellojen ja muiden kuin sallittujen apuvälineiden tuonti koetiloihin on kielletty
- Kokeesta ei saa poistua ennen sallittua aikaa
- Seuraamukset vilpistä, sen yrittämisestä ja muusta rikkomuksesta:
 - tutkintokerran kaikki kokeet hylätään
 - jos menettely on ollut toistuva tai muuten erityisen vakava ja haitallinen, menettää oikeuden osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin

MUISTETTAVAA

- **Ohjeisiin perehtyminen** on välttämätöntä (www.ylioppilastutkinto.fi)
- **Kokeisiin pitää tulla ajoissa (viimeistään klo 8.15)**
 - **Sairastumisesta ja muusta esteestä ilmoitettava vararehtorille (kevät 2023) / rehtorille (syksy 2023 ja kevät 2024)**
- Kokeesta poisjääminen tulkitaan yrityskerraksi
 - YTL voi hakemuksen perusteella erityisen painavasta syystä mitätöidä ilmoittautumisen
 - Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnon suorittamisaikaa
- Eväät läpinäkyviin ja etikettömiin astioihin
- Huolellisuus laitteiden kanssa
 - Oman läppärin kanssa harjoittelu tärkeää
 - Tarvitaanko adaptereita?
 - Bluetooth-lisälaitteet on kielletty
- Jos aikoo valmistua keväällä, lukion oppimäärä (150 op) tulee olla suoritettuna huhtikuun loppuun mennessä, syksyn valmistujilla marraskuun alussa.

TUTKINTOMAKSUT JA YHTEYSTIEDOT

- **Viisi ensimmäistä koetta ovat maksuttomia**
 - Hylätyn kokeen uusiminen maksuton, paitsi jos
 - koe on hylätty, koska kokelas on jättänyt saapumatta kokeeseen
 - koe on hylätty, koska kokelas ei ole jättänyt koesuoritusta arvioitavaksi
 - koe on hylätty vilpin tai koetilaisuuden häiritsemisen vuoksi
- **Kuudennesta kokeesta alkaen koekohtainen maksu 34€**
- Maksu oikaisuvaatimuksesta / aine 50€

Rehtori Timo Kärkkäinen
044 703 9294
timo.karkkainen@ouka.fi

Vararehtori Jarkko Himanka
050 577 9568
jarkko.himanka@eduouka.fi

- www.ylioppilastutkinto.fi

POHDITTAVAKSI

KALEVA LAUANTAINA 23. LOKAKUUTA 2021

Opiskelu ei saisi olla pakkopullaa

/// Tukahduttaako todistusvalinta aidon oppimisen ilon?

Korkeakoulut valitsevat vuosi vuodelta enemmän opiskelijoita pelkän todistuksen perusteella. Opetushallituksen tiedotteen mukaan kevään 2020 yhteishaussa korkeakouluihin hyväksyttiin suoraan todistuksella peräti 21 400 opiskelijaa. Myös minä olen yksi heistä.

Oli tietysti helpottavaa huomata, että oma ylioppilastodistus riitti opiskelupaikan saamiseksi. Kaikille niin ei kuitenkaan käy. Siksi jo lukioaikoina mietin, kuinka haudantavakava asia ylioppilaskirjoituksissa menestymisestä onkaan todistusvalintamenetelmän myötä tullut.

Totta kai todistusvalinnasta on hyötyä: se kehottaa panostamaan ylioppilaskirjoituksiin. Lisäksi se mahdollistaa paremman ajankäytön kirjoituksia varten, kun samalla ei tarvitse käyttää aikaa ja energiaa pääsykokeisiin lukemiseen.

Yhden selvän ilmiön todistusvalintauudistus on kuitenkin saanut

aikaan. Karkeasti ilmaistuna se painostaa nuoria valitsemaan opiskeltaviksi ja lopulta ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettaviksi sellaisia aineita, jotka on todistusvalinnassa pisteytetty arvokkaimmiksi. Näitä ovat alasta riippumattakin lähes aina pitkä matematiikka sekä luonnontieteet.

"Mitätähän mahtaisi tapahtua, jos kannustaisimme nuoria opiskelemaan heille itselleen aidosti mieluisia aineita?"

Kielet ovat yleishyödyllisiä, mutta etenkin lyhyiden kielten suosio on vuosien saatossa laskenut. Syyinä tähän lienee se, ettei niille jää aikaa eikä niitä edes kannusteta opiskelemaan, koska monet muut aineet on arvotettu tärkeämmiksi.

Aina puhutaan oppimisen ilosta, mutta onko sen kannalta edukasta jättää valitsematta mieluisia aineita vain siksi, että niitä ei lasketa todis-

tusvalinnassa hyödyllisiksi? Melko varhain lukion alussa huomasin, ettei pitkä matematiikka kiinnostakaan minua. Jätettyäni sen sain lukujärjestykseen enemmän tilaa kielille ja psykologialle, jotka olivat minua kiinnostavia aineita.

Samaan aikaan seurasin vierestä kavereitani, jotka pauskivat vastahakoisesti ja otsa hiessä töitä pitkän matematiikan, fysiikan ja kemian kursseilla. Niitä kun on hyvä opiskella "ainakin varmuuden vuoksi".

Joskus sain kuulla ihmettelyjä siitä, miksi opiskelin lyhyitä kieliä, kun "en tee niillä mitään" ja "niistä saa niin vähän pisteitäkin". Halusin opiskelun olevan sillä hetkelläkin mukavaa ja innostavaa eikä pelkkää pakkopullaa "ideaalia" ylioppilastodistusta ja jatko-opintoja varten.

Olen edelleen sitä mieltä, että niin sen kuuluisikin mennä. To-

distusvalinta on eittämättä lisännyt ylioppilaskirjoituksissa menestymisen painoarvoa. Arvosanoissa tavoitellaan kuuta taivaalta, eikä mikään tunnu riittävän. Monet kokelaat uusivat ylioppilaskokeitaan useita kertoja tavoitellen koko ajan parempaa ja parempaa arvosanaa, koska paikka unelmien korkeakouluun ei aukea ilman lukuisia laudatureja.

Kuitenkin ylioppilaskokeet ovat vain yhdet kokeet, joissa menestymisen ei pitäisi määrittää koko loppuelämää. Mitähän mahtaisi tapahtua, jos kannustaisimme nuoria opiskelemaan heille itselleen aidosti mieluisia aineita? Tai entäpä jos korostaisimme, että lukiossa oppimisenkaan ei pitäisi tapahtua ainoastaan tulevia jatko-opiskelupaikkoja varten, vaan myös elämää varten?

VENLA ISOMETSÄ
suomen kielen opiskelija
Oulun yliopisto